

Kontroll av stadens återvinningsstationer

- Årsrapport 2010

Bakgrund

Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI) driver idag cirka 260 återvinningsstationer i Stockholms stad. Ägare till FTI är de fyra materialbolagen Plastkretsen, MetallKretsen, Returkartong och Pressretur. Dessutom finns Svensk GlasÅtervinning med genom ett avtalat samarbete. Miljöförvaltningen har tillsynsansvaret över återvinningsstationerna och FTI betalar en fast årlig avgift. Stationerna är, enligt FTI, endast avsedda för privata hushåll.

I dagsläget finns det fyra insamlingsplatser dit företagarna gratis kan lämna sina förpackningar, varav FTI ansvarar för tre samt Stockholms stad för en. Den 1 december 2010 inspekterade miljöförvaltningen två av tre insamlingsplatser som FTI driver och gjorde bedömningen att de befintliga insamlingssystemen för verksamheterna inte är tillräckliga. Förvaltningen har skickat inspektionsrapporten till FTI.

I förordningen (2006:1273) om producentansvar för förpackningar ska ett insamlingssystem anses som lämpligt om det är lättillgängligt, underlättar för den som innehar förpackningsavfall att lämna ifrån sig detta och i övrigt ge god service åt dem som skall lämna förpackningsavfall till systemet.

Enligt 26 kapitel 19§ miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenhet för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

I avtalet som är tecknat mellan materialbolagen och Stockholms stads Trafik- och renhållningsnämnd står det att stationerna ska hållas tillgängliga och vara välskötta samt vara estetiskt tilltalande. De får inte orsaka olägenhet för människors hälsa i form av lukt, skadedjur eller buller. Stationerna ska städas vid behov, detta innebär att städning även kan ske på helger. Stationerna ska av allmänheten upplevas som rena och kunna användas utan risker och olägenheter på grund av nedskräpning eller annan orsak. Materialbolagen ansvarar för att behållare töms med sådan frekvens att de inte blir fulla.

Idag töms behållarna med en frekvens upp till sju dagar i veckan beroende på hur hårt belastad stationen är. Städning av behållare sker mellan måndag och fredag. En gång per år storstädas stationerna. Detta innebär bland annat att behållarna lyfts upp, det rengörs under och mellan dem. Dessutom saneras behållarna på eventuellt klotter och nya dekalers sätts upp där behovet finns. Uppgifterna baseras på fakta från FTI.

Miljöförvaltningen får regelbundet in klagomål på återvinningsstationer, framförallt från närboende. Klagomålen gäller främst nedskräpning, fulla behållare samt buller då glas slängs i glasbehållaren samt när glasbehållarna töms. En station som haft problem under

en längre tid med såväl buller som nedskräpning och fulla behållare ligger på Tomtebogatan 6.

På grund av inkomna klagomål samt indikationer på misskötta stationer har miljöförvaltningen under 2010 bedrivit tillsynen av återvinningsstationer i form av två tillsynsprojekt med syfte att undersöka om FTI har en fungerande egenkontroll. I det ena kontrollerades skötseln av stationerna i ytterstaden under vardagar. I det andra kontrollerades stationernas städ- och tömningsfrekvens under helgen, främst i innerstaden.

Miljöförvaltningen har därefter skickat de två inspektionsrapporterna för kommunikering till FTI, en för ytterstadsprojektet samt en för helgprojektet. Svar har inkommit från FTI. De uppger att helgstädning kommer att utökas vid vissa återvinningsstationer från och med den 30 oktober 2010. Vidare redovisar de att de har ett system för tömning av behållarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har därefter förelagt FTI att redovisa ett förtydligande av helgstädningen. Förtydligandet gäller vilka stationer som städas på helgen, hur ofta de städas, vem som utför städningen samt hur FTI säkerställer vilka stationer som är i behov av helgstädning. Vidare ska FTI redovisa de städ- och tömningsrutiner som entreprenören tar del av samt hur kontrollsystemet för tömning fungerar. Slutligen ska FTI redovisa hur olägenheterna vid stationen på Tomtebogatan ska elimineras.

Metod

I det ena projektet, helgprojektet, besökte miljöförvaltningen 55 återvinningsstationer, vilket motsvarar cirka 20 % av stadens återvinningsstationer. Majoriteten av stationerna som kontrollerades är placerade i innerstaden. Mellan juni och september 2010 gjordes en första kontroll. Återvinningsstationerna besöktes på en fredag eftermiddag samt måndag morgon. För att bedöma vilken utsträckning nedskräpningsproblematiken hade under helgen gjordes en uppföljande kontroll på de stationer som tidigare haft anmärkningar den 17 oktober 2010.

I det andra projektet, ytterstadsprojektet, besökte miljöförvaltningen 39 återvinningsstationer, vilket motsvarar cirka 15 % av stadens återvinningsstationer. De besökta stationerna är placerade i Spånga, Tensta, Farsta samt Skärholmen. Varje station besöktes under vardagar i september och oktober, tre dagar i följd.

Båda projekten omfattade sammanlagt 270 besök.

Resultat

Helginspektion

Av de 55 besökta stationerna under helgen hade cirka 40 st anmärkningar på skötsel och drift. Det största problemet med de besökta stationerna var nedskräpningen. Nedskräpning var mer omfattande på måndagen jämfört med fredagen.

Exempel nedskräpning fredag

Exempel nedskräpning måndag

De stationer som fick anmärkningar hade bristfällig skötsel och drift på fredag, måndag eller både fredag och måndag. En förenklad sammanställning från den första kontrollen som utfördes mellan juni och september visas i tabell 1.

Tabell 1

	Nedskräpat och fulla behållare	Enbart nedskräpat	Enbart fulla behållare	Ingen anmärkning
Fredag	11	24	-	20
Måndag	8	29	1	17

40 stationer där anmärkningar påvisats tidigare besöktes igen söndagen den 17 oktober 2010. Tabell 2 visar en enkel sammanställning från söndagskontrollen.

Tabell 2

	Nedskräpat och fulla behållare	Nedskräpat	Fulla behållare	Ingen anmärkning
Söndag	17	15	3	5

Ytterstad

Av 39 besökta stationer i ytterstaden hade 28 st anmärkningar på skötsel och drift. Det största problemet med de besökta stationerna var nedskräpningen. De stationer som hade anmärkningar var nedskräpade, hade fulla behållare eller både och under en eller flera dagar. En förenklad sammanställning från ronderingarna visas i tabell 3.

Tabell 3

	Nedskräpat och fulla behållare	Enbart nedskräpat	Enbart fulla behållare	Ingen anmärkning
Dag 1	4	11	8	16
Dag 2	3	12	3	21
Dag 3	7	12	1	19

Bilder från förvaltningens kontroller i innerstad samt ytterstad

Exempel nedskräpning hushållsavfall

Exempel nedskräpning förpackningar

Exempel batterier

Exempel bildäck och grovavfall

Exempel nedskräpning mellan behållare och trottoar

Exempel nedskräpning av glasskivor

Under miljöförvaltningens kontroll noterades att entreprenör som tömmer behållarna inte tar bort allt material/skräp som finns under eller utanför behållarna.

Före tömning

Tömning pågår

Efter tömning

Slutsatser

En välskött återvinningsstation minimerar risken för att olägenhet för människors hälsa och miljön ska uppstå. Vidare kan det resultera i att insamlingsgraden ökar, eftersom fler anser att stationen är tilltalande och vill därför besöka den och lämna sina förpackningar där.

Miljöförvaltningen bedömer att FTI har brister i sin egenkontroll. Resultaten visar att driften och underhållet av stationerna inte fungerar tillfredsställande. Det största problemet med de besökta stationerna var nedskräpningen. Städning vid och runt stationerna under helgen bedöms som nödvändig och entreprenörens system för uppföljning och rapportering till FTI efter städad station bör ses över. Städning mellan och under behållarna håller en mycket ojämn nivå och glaskross ligger ofta kvar även efter städning och tömning. Omfattningen på nedskräpningen i ytterstaden var inte lika stor som i innerstaden. FTI har uppgett att stationerna storstädas en gång per år. Resultaten visar att denna storstädning bör utökas.

Vidare har stationerna ofta överfulla behållare för plast- och pappersförpackningar och systemet för kontroll av fyllnadsgraden bör ses över.

Viktigt att nämna är att dessa projekt ger en indikation på hur det kan se ut vid stationerna. Det är inte möjligt att få en helhetsbild av situationen vid stationerna via enstaka kontroller.

Framtiden

FTI har uppgett till miljöförvaltningen att helgstädning kommer att utökas vid vissa återvinningsstationer från och med den 30 oktober 2010. Miljöförvaltningen kommer under 2011 att fortsätta kontrollera stadens återvinningsstationer för att undersöka om FTI

uppfyller kraven på egenkontroll enligt miljöbalken.

En av anledningarna till att återvinningsstationerna i innerstaden är misskötta kan bero på att de är överbelastade. I innerstaden är trycket högt och det är svårt att hitta lämpliga platser. Miljöförvaltningen anser förslagsvis att FTI bör se över möjligheterna att utveckla och förbättra insamlingssystemen, främst sina städ- och tömningsrutiner.

Det finns indikationer på att företagare lämnar sina förpackningar vid stationerna. Eftersom stationerna endast är avsedda för privata hushåll, enligt FTI, och inte anpassade till den mängd som uppstår då företagare också lämnar sina förpackningar bör ett utökat avgiftsfritt system för företagare ses över. I dagsläget finns det fyra insamlingsplatser dit företagarna utan avgift kan lämna sina förpackningar. FTI ansvarar för tre samt Stockholms stad för en. Efter förvaltningens besök på två av platserna som FTI driver, konstaterades att de befintliga insamlingssystemen för verksamheterna inte är tillräckliga. Under början av 2011 kommer förvaltningen tillsammans med FTI att ha ett möte angående detta.

Under 2011 kommer förvaltningen dessutom att utreda ansvaret kring insamling av förpackningar på offentliga plaster, exempelvis vid perronger samt köpcentrumanläggningar.